

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

ajánlása

a közútkezelők¹ által üzemeltetett forgalomfigyelő kamerákkal kapcsolatban

1. Az ajánlás kibocsátásának körülményei

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) panaszbejelentés érkezett, amelyben a panaszos előadta, hogy a lakása ablaka előtt található, forgalomirányító jelzőlámpákkal ellátott oszlopon oly módon került kamera elhelyezésre, hogy a kamera a panaszos álláspontja szerint belátást, megfigyelést tesz lehetővé a lakás több ablakán keresztül is.

A Hatóság az ügyben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot indított, amelynek során megállapításra került, hogy a szóban forgó kamerát forgalomfigyelési céllal a közútkezelő üzemelteti, amely a kimaszkolás² következtében nem alkalmas arra, hogy a panaszos (vagy más ott lakó) ingatlanába belásson. A konkrét panasz vonatkozásában a Hatóság megállapította, hogy a személyes adatok kezelésével kapcsolatos jogsérelem nem következett be, és a Hatóság a vizsgálatot lezárta.

Ugyanakkor tekintettel kell lenni arra, hogy a kamerák kihelyezése és üzemeltetése minden esetben hatással van az emberek magánéletére, és a forgalomfigyelési céllal üzemeltetett kamerák technológiai fejlődése azt mutatja, hogy olyan eszközöket lehet manapság beszerezni, amelyek nagy felbontású, jó minőségű felvételeket tudnak készíteni, aminek következtében a forgalomfigyelő kamerák alkalmazása során egyre nagyobb valószínűséggel történhet személyes adatnak minősülő adatok rögzítése, még gondos tervezés esetén is.

A Hatóság ezért további tájékoztatást kért az ügyben érintett közútkezelőtől a forgalomfigyelő kamerák üzemeltetésével és a felvételek készítésével kapcsolatban. A közútkezelő által nyújtott tájékoztatás alapján a Hatóság szerint a közútkezelőknek a hatályos jogszabályok alapján nincs felhatalmazásuk arra, hogy forgalomtechnikai tevékenységük keretén belül személyek azonosítására is alkalmas felvételeket készítsenek és kezeljenek, ezért a Hatóság úgy látja, hogy szükséges törvényi szinten meghatározni a közútkezelők által folytatott kamerás megfigyelésre és adatkezelésre vonatkozó szabályokat.

Fentiekre, valamint az érintett személyek nagy számára tekintettel, a Hatóság a témában ajánlás kibocsátása mellett döntött.

2. Jogszabályi előírások

Magyarországon jelentősen széttagolt a kamerás megfigyelésre vonatkozó joganyag. Külön törvény szabályozza például a személy- és vagyonvédelmi célból telepített és kezelt kamerákat, a

¹ A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény alapján a közútkezelő gazdasági társaságok a kezelésükben lévő közúthálózat üzemeltetési és fenntartási feladatait látják el. (A közútkezelők meghatározásával és feladataikkal kapcsolatban a <https://kozigazgatas.magyarorszag.hu/intezmenyek/450021/450189/450075#paragr2> weboldalon található bővebb információ.)

² A kamera látómezejének a leszűkítése, a kifogásolt részletek kitakarása által, amely történhet a kamera optikájának részleges takarásával vagy elektronikus úton.

tömegközlekedési szolgáltatók által vagyoni védelmi célból elhelyezett és kezelt kamerákat, illetve a közterületen, közbiztonsági és bűnmegelőzési célból elhelyezett kamerákat is. Nincs egységes szabályozás a kamerák elhelyezésének módjára, illetve a rögzített felvételek tárolására és felhasználására nézve sem.

Az elektronikus megfigyelőrendszerekhez, kamerarendszerekhez kapcsolódó adatkezelés tekintetében az Infotv. egy olyan keretjogszabály, amely a személyes adatok kezelésének legáltalánosabb garanciális szabályait határozza meg, míg az egyes, konkrét adatkezelésekre irányadó szabályokról az adott jogviszonyt szabályozó ágazati jogszabályokban kell rendelkezni.

Az Infotv. határozza meg a személyes adat fogalmát.³ Személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett⁴ hozzájárul, vagy azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli. Az Infotv. ez utóbbi esetet nevezi összefoglalóan kötelező adatkezelésnek.⁵

Ezen túlmenően lehetőség van még arra is, hogy az adatkezelő a fennálló jogos érdeke alapján folytasson adatkezelést. Mivel a közútkezelők kamerás adatkezelési tevékenysége jelenleg nincs törvényi szinten szabályozva, a közútkezelők jelenleg gyakorlatilag fennálló jogos érdekük szerinti jogalapra alapozhatják a forgalomfigyelő kamerák üzemeltetésével kapcsolatos adatkezelésüket, ha a szükséges érdekmérlegelést elvégzik.

A 2018. május 25-től alkalmazandó új uniós általános adatvédelmi rendelet⁶ (a továbbiakban: GDPR) értelmében közhatalmi szervek esetében az adatkezelő jogszerű érdekét alátámasztó jogalapot nem lehet alkalmazni a közhatalmi szervek által feladataik ellátása során végzett adatkezelésre, a közútkezelők, mint közhatalmi szervek adatkezelésének jogalapját jogszabályban kell meghatározni.⁷

3. Az érintettek azonosításának / azonosíthatóságának kérdése

Az Infotv. fogalom-meghatározásából következően a személyes adatoknak két általános csoportja különböztethető meg:

- Egyrészt személyes adatnak minősül az érintettel kapcsolatba hozható bármely adat. Ebbe a körbe tartozik különösen az adatalany neve, azonosító jele, egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret, illetőleg a képmása, hangja és az adatalany azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (például az ujjnyomat).
- Másrészt az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés is személyes adat. Ezen információkat azért vonja a szabályozás a védelem körébe, mert számos adatkezelésnek éppen az a célja, hogy a felvett információkból az érintettre vonatkozó következtetéseket vonjon le, amelyek az adatalanyal kapcsolatos döntések alapját képezik.

Az adatkezelés szempontjából az „érintett” bármely olyan meghatározott természetes személy lehet, aki személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve – azonosítható. Így érintettnek tekinthető egyrészt az azonosított természetes személy (például név és képmás alapján azonosított személy), másrészt a közvetlenül azonosítható természetes személy (például

³ Infotv. 3. § 2. *személyes adat*: az érintettel kapcsolatba hozható adat - különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.

⁴ Infotv. 3. § 1. *érintett*: bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy - közvetlenül vagy közvetve - azonosítható természetes személy.

⁵ Infotv. 5. § (1)

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

⁷ GDPR (47) preambulum-bekezdés és 6. cikk

az ügyfélkód alapján az adatkezelő ügyintézője azonosítani tudja az ügyfelet), végezetül pedig a közvetetten azonosítható személy (bizonyos információk összessége alapján meghatározható személy kiléte).

Egy információ személyes adat mivoltának vizsgálata során figyelmet kell szentelni továbbá az „azonosított” és „azonosítható” kifejezéseknek is. Az egyént akkor tekintjük általánosságban azonosítottnak, ha a természetes személyek adott csoportján belül elkülönül a csoport többi tagjától. Az azonosíthatóság pedig az azonosítás lehetőségét jelenti. Az azonosíthatóság ezért egy küszöbfeltétel, amely meghatározza, hogy az információ személyes adatnak minősül-e. A hazai adatvédelmi gyakorlat szempontjából kiemelendő továbbá, hogy az azonosíthatóság fogalmát kiterjesztően értelmezi, azaz az információ személyes adat jellege nem függ az azt megismerő szubjektív adattartalmától, így irreleváns az, hogy az adatkezelő megfelelő egyéb ismeretek birtokában saját maga képes-e az érintett azonosítására.

A Hatóság fontosnak tartja kiemelni azt, hogy különbség van az érintett azonosítása / azonosíthatósága és személyazonossága között. Előbbi esetben a kezelt adatok lehetővé teszik az érintett szeparálását környezetétől vagy az ott lévő harmadik személyektől. Az azonosítás / azonosíthatóság arra a kérdésre ad választ tehát, hogy a kezelt információk mely személyhez tartoznak a csoporton belül. Ezzel szemben a személyazonosság annak megállapítását teszi lehetővé, hogy pontosan ki is az adott egyén. Az adatkezelő ezáltal felismeri az érintettet. Az érintett identitásának megállapításához jellemzően jogszabályokban meghatározott különféle azonosítókat alkalmaznak az adatkezelők. Az említett információk legjellemzőbb és Magyarországon leggyakrabban használt kategóriáját a természetes személyazonosító adatok jelentik.

Az érintett azonosítása / azonosíthatósága és személyazonossága közötti különbség abból a szempontból releváns, hogy a magyar jogi gondolkodásban és a hétköznapi gyakorlatban is az gyökeresedett meg, hogy csak abban az esetben beszélhetünk személyes adatokról, amennyiben azáltal az érintett abszolút módon – minimálisan névvel, esetleg még egy vagy több további információ révén – azonosított. Ez azonban rendkívüli módon leszűkítené a személyes adat fogalmát, ezáltal pedig az egyén magánéletének háborítatlanságát biztosító adatvédelmi garanciák alkalmazásának körét. Ahogy arra az Adatvédelmi Irányelv⁸ 29. cikke alapján létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport⁹ (a továbbiakban: WP29) a személyes adat fogalmáról szóló 4/2007. számú véleményében¹⁰ rámutatott, az érintett azonosíthatóságát nemcsak egyedi, csak az adott személyhez köthető információk tehetik lehetővé. Bizonyos adatok egyedi kombinációja révén ugyanis az adatkezelő képes közvetve azonosítani az érintett személyt. *„Azokban az esetekben, ahol a hozzáférhető azonosítók kiterjedése első látásra nem teszi senki számára lehetővé az adott személy kiválasztását, attól még e személy »azonosítható« lehet, mivel az említett információ más információkkal összekapcsolva (ez utóbbi akár megvan az adatkezelőnél, akár nincs) az egyént másoktól megkülönböztethetővé teszi.”*

Tekintettel arra, hogy a profilalkotás és az automatizált döntéshozatal jelentős kockázattal járhat az érintettek jogai kapcsán, a GDPR egyrészt szabályozza az automatizált adatfeldolgozással, profilalkotással összefüggő döntéseket, másrészt a profilozással kapcsolatos adatok gyűjtésének is kereteket ad.¹¹

Az azonosíthatóság kérdése akkor is felmerül, ha az egyénre vonatkozó információkat az adatkezelés során – jellemzően különféle technikai eszközökkel – megfosztják személyes adat jellegüktől. Nem alkalmazandóak az Infotv. rendelkezései az olyan módon anonimizált információkra, amelyek révén az adatalany a továbbiakban már nem azonosítható. Ebben a

⁸ A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

⁹ Az Adatvédelmi munkacsoport az adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó független európai tanácsadó szerv.

¹⁰ WP136, http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_hu.pdf#h2-2

¹¹ Az automatizált döntéshozattal és profilalkotással kapcsolatban a WP29 iránymutatást adott ki. A wp251 számú dokumentum az alábbi linken érhető el: http://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=612053

tekintetben kiemelt szerep jut az úgynevezett „helyreállíthatóság kritériumának”. Ennek lényege, hogy amennyiben egy adat kapcsolata már nem helyreállítható az érintettel, akkor arra már nem vonatkoznak az adatvédelmi előírások. Az Infotv. 4. § (3) bekezdése alapján *„a személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. Az érintettel akkor helyreállítható a kapcsolat, ha az adatkezelő rendelkezik azokkal a technikai feltételekkel, amelyek a helyreállításhoz szükségesek.”*

A Hatóság vizsgálatának tárgyát képező ügyben, a közútkezelő által megküldött kameraképekről készült képernyőkivágások alapján megállapításra került, hogy a felvételek nagy része a kis felbontás és a gyenge minőség miatt nem alkalmas az érintettek azonosítására. Bár a felvételek többsége alapján megállapítható a gépjármű színe és márkája (esetleg típusa is), azonban a képeken nem szerepel olyan személyes adat (így például rendszám, arckép), amelyen keresztül az érintett közvetett vagy közvetlen azonosíthatósága fennállna. Ennek ellenére, további szempontok figyelembevételére alapján mégis a személyes adatok minősége merül fel.

Ezen kameraképek, rögzített felvételek bizonyos esetekben személyes adatnak tekintendők, ugyanis más információkkal együtt már személyes adat lehet a rossz képminőségű felvételen látható gépjármű is. Így például ha a rendőrség tisztában van azzal, hogy egy bűncselekmény elkövetője milyen színű és típusú gépjárművel, milyen útvonalon haladt, akkor a rendőrség adatkezelése vonatkozásában még a rosszabb felvételek is bűnügyi személyes adatok lesznek, és ebből fakadóan amennyiben a közútkezelő a rendőrség megkeresésére továbbítja a felvételt, akkor ez az Infotv. szerint adattovábbításnak minősül, melyre az Infotv. 15. § (2) bekezdésében foglalt szabályok vonatkoznak¹², vagyis a közútkezelőnek adattovábbítási nyilvántartásban rögzítenie kell, hogy:

- mikor és hol készült, milyen hosszúságú felvételeket,
- mely rendőri szervnek
- milyen jogszabály alapján,
- mikor továbbították.

A technológiailag fejlettebb forgalomfigyelő kamerák által készített felvételeken a rendszámok jól kivehetőek, illetve egyes kamerák képei olyan minőségűek, hogy az utcán vagy például lakás erkélyén tartózkodó személyek képmása is kivehető, így ezek a felvételek eleve személyes adatnak minősülnek. A kamerák képe tehát további személyes adatok ismerete nélkül is, önmagában adatkezelésnek tekinthető.

Összességében megállapítható, hogy a közútkezelők forgalomtechnikai tevékenysége – függetlenül a forgalomfigyelő kamerák felvételeinek minőségétől – együtt jár személyes adatok kezelésével, következésképpen a közútkezelőknek az adatvédelmi szabályozásukban pontosan meg kell határozniuk a kezelt személyes adatok körét, illetve valamennyi általuk üzemeltetett kamerával készített felvétel esetében be kell tartaniuk az adatvédelmi követelményeket (az adatkezelés célja, időtartama, az érintettek tájékoztatása) annak érdekében, hogy tevékenységük ne sértse a vonatkozó jogszabályokat.

4. Tájékoztatás

Az Infotv. jelenleg is előírja, hogy az érintettet még az adatkezelés megkezdése előtt, de ezen felül kérésére bármikor, egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatkezeléssel kapcsolatos minden lényeges körülményről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett

¹² Infotv. 15. § (2): Az adatkezelő az adattovábbítás jogszerűségének ellenőrzése, valamint az érintett tájékoztatása céljából adattovábbítási nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az általa kezelt személyes adatok továbbításának időpontját, az adattovábbítás jogalapját és címzettjét, a továbbított személyes adatok körének meghatározását, valamint az adatkezelést előíró jogszabályban meghatározott egyéb adatokat.

adatkezeléssel kapcsolatos jogaira (Infotv. 14-19. és 21. §) és jogorvoslati lehetőségeire (Infotv. 22-23. §) is.¹³

A megfelelő, előzetes tájékoztatás körében a tisztességes és törvényes adatkezelés azt a kötelezettséget állítja az adatkezelővel szemben, hogy a tájékoztatás szakzsargon használata nélkül, bárki számára könnyen érthető szövegben történjen meg. Emellett az adatkezelőnek megfelelő intézkedéseket kell hoznia az adatkezelési tájékoztató megismerhetősége és elérhetősége érdekében.

2018. május 25-től az adatkezelőknek a GDPR szabályainak megfelelően kell biztosítaniuk az érintettek információs önrendelkezési jogának érvényesülését. Az átláthatóság elve megköveteli, hogy a nyilvánosságnak vagy az érintettnek nyújtott tájékoztatás tömör, könnyen hozzáférhető és könnyen érthető legyen, valamint hogy azt világos és közérthető nyelven fogalmazzák meg, illetve – ezen túlmenően – szükség esetén vizuálisan is megjelenítsék. A tisztességes és átlátható adatkezelés elve továbbá megköveteli, hogy az érintett tájékoztatást kapjon az adatkezelés tényéről és céljairól. Az adatkezelőnek olyan további információt is az érintett rendelkezésére kell bocsátania, amelyek a tisztességes és átlátható adatkezelés biztosításához szükségesek, figyelembe véve a személyes adatok kezelésének konkrét körülményeit és kontextusát. A tájékoztatáshoz való jog előzetesen, az adatkezelés során annak megszűnéséig megilleti az érintettet.

A Hatóság álláspontja szerint szükséges, hogy az érintettek számára olyan tájékoztatás álljon rendelkezésre, amelyen keresztül az érintettek megismerhetik az adott közútkezelő tevékenységét. Ezt a tájékoztatót a közútkezelőknek saját honlapjukon nyilvánosságra kell hozniuk. A tájékoztatóban többek között ki kell térni arra, hogy milyen tevékenységhez kapcsolódóan, milyen célból készülnek felvételek, azokat hogyan használják fel, mennyi idő múlva kerülnek törlésre, stb. A Hatóság szerint jó gyakorlat lehet az is, ha a kameraképekről készült képernyőkivágások is megtalálhatóak a honlapon vagy ezen tájékoztatóban.

5. Az adatkezelés célja és a célhoz kötött adatkezelés elve

Az Infotv. kimondja, hogy személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének *tisztességesnek és törvényesnek* kell lennie.¹⁴ Az *adatkezelés célhoz kötöttsége* azt feltételezi, hogy akár az adatkezelő választja meg az érintettre vonatkozó információk kezelésének célját, akár azt jogszabály jelöli ki, az adatokat csak egyféle, e célnak megfelelő joggal alapján lehet kezelni.

A célhoz kötött adatkezelés elve az adatkezelés megkezdése előtt több kötelezettséget is támaszt az adatkezelőkkel szemben:

- Egyrészt az adatkezelőknek pontosan meg kell határozniuk az adatkezelés célját. Az adatkezelő, mint szervezet vagy az általa ellátott tevékenység alapcéljai, avagy például az általa nyújtott szolgáltatás céljai még nem feltétlenül jelentik azt, hogy ezek a célok az Infotv.-nek is megfelelő adatkezelési célok lehetnek. Az adatkezelőknek a szervezetüket vagy a szolgáltatásukat jellemző célokat az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdése szerinti adatkezelési célként kell konkretizálni.
- Ehhez kapcsolódóan az adatkezelőknek mindenképp azt kell áttekinteniük, hogy tevékenységük (jog gyakorlása vagy kötelezettség teljesítése) egyáltalán indokolja-e személyes adatok kezelését, vagy e cél elérhető személyes adatok kezelése nélkül is. Tekintettel arra, hogy a közútkezelők forgalomtechnikai tevékenysége együtt jár személyes adatok kezelésével, az ehhez kapcsolódó célokat úgy kell megfogalmazniuk, hogy abból

¹³ Infotv. 20. § (1)-(2)

¹⁴ Infotv. 4. § (1)

felismerhető legyen, hogy pontosan milyen jog gyakorlását vagy kötelezettség teljesítését szolgálja az adatkezelés.

- Az adatkezelőknek továbbá minden egyes adatkezelési cél esetében külön-külön meg kell határozniuk azt, hogy abból a célból milyen személyes adatokat és mennyi ideig kezelnek.
- Az adatkezelőknek az adatkezelési célok meghatározása során ügyelniük kell arra is, hogy annak alapján egyértelműen felismerhető legyen, egyes személyes adatok kezelése miért elengedhetetlenül szükséges, illetve az adatok miért alkalmasak a cél eléréséhez.

A fenti követelmények teljesítése, az adatkezelés céljának meghatározása során az adatkezelőknek figyelemmel kell lenniük arra, hogy az Infotv. 20. § (2) bekezdése értelmében az az érintetteknek az adatkezelés megkezdése előtt tájékoztatást kell nyújtaniuk az adatkezelés céljáról. Ennek során az adatkezelési célokat úgy kell megfogalmazni az érintettek számára, hogy egyértelműen meg tudják állapítani azt, hogy az adatkezelő milyen módon teljesíti a célhoz kötött adatkezelés elvéből fakadó követelményeket.

A forgalomfigyelő kamerák üzemeltetése során a közútkezelők alapvetően adatkezelést végeznek. Mivel a kamerák kihelyezése, üzemeltetése minden esetben hatással van az érintettek magánszféréjára, a közútkezelőknek pontosan meg kell határozniuk az adatkezelés célját ahhoz, hogy annak alapján az érintettek átláthassák, hogy amikor a közterületen, a kamerák látószögében közlekednek, akkor milyen módon, hogyan rögzítenek róluk felvételeket, és mi történik a felvételekkel.

A Hatóság álláspontja szerint a közútkezelők esetében elsősorban, de nem kizárólagosan, az alábbiak fogadhatók el az adatkezelés céljaként:

- Kamerakép nyilvánosságra hozatala a közlekedők számára.
- Csomóponti forgalomlefolys elemzése és forgalomszabályozási beavatkozások hatásának vizsgálata. A forgalomirányító központ forgalmi üzemeltető mérnökei bármely csomópontban, amelyre kitekintés nyílik, elemzik a forgalmi áramlatokat, nézik a zöldidő kihasználtságot, a forgalmi torlódásokat. Az online képen észlelhető jelenségek kialakulásának elemzését is végzik a mentett képek alapján, így feltárva a forgalmi folyamatokat összefüggésbe hozva a jelzőlámpa működésével.
- Torlódások kezelése, a járművek haladásának nyomon követése egyidejűleg több kamerakép használatával. Ezen túlmenően eljutási idők mérése, járműfolyam haladásának nyomom követése, megállítások feltárása, sorban álló járművek darabszámának meghatározása, kihasználatlan zöldidők beazonosítása.
- Tervezéshez adatgyűjtés: forgalmi irányonként jármű darabszám meghatározása a kameraképek alapján (zöldidőnként hány db jármű tud áthaladni). A vizsgálat munkanapon és hétvégén egyaránt, akár a nap 24 órájára kiterjedhet.

Az *adatminimalizálás elvéből* következően a közútkezelők forgalomfigyelési tevékenységük során csak olyan személyes adatot kezelhetnek, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen és a cél elérésére alkalmas,¹⁵ vagyis a közútkezelők az adatkezelés céljára tekintettel csupán a legszűkebb, indokolt adatkört kezelhetik. Az adatminimalizálás elve kizárja a készletezésre történő adatkezelést is, vagyis azt, hogy kizárólag olyan adatok felvételére kerüljön sor, amelyeket egy később meghatározott célra gyűjtenek.

Bár a Hatóság álláspontja szerint a felsorolt tevékenységekhez elegendő, ha a közútkezelők olyan kameraképeket használnak fel, amelyeken keresztül az érintettek nem azonosíthatóak, **mindazonáltal – ahogya Hatóság fentebb kifejtette – akár a rosszabb minőségű felvételek is személyes adatnak tekintendők**, és a forgalomfigyelő kamerák üzemeltetésével a közútkezelők adatkezelési tevékenységet végeznek.

¹⁵ Infotv. 4. § (2)

6. Az adatkezelés időtartama

Az adatkezelés időtartamával összefüggésben az Infotv. általános követelményként fogalmazza meg, hogy személyes adat a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető.¹⁶ A célhoz kötöttség elvéből következik az is, hogy amennyiben teljesült az adatkezelés célja, akkor a kezelt személyes adatokat törölni kell.¹⁷ Amennyiben ez nem történne meg, akkor cél nélküli, azaz készletező adatkezelés valósulna meg. Bizonyos jogszabályok külön rendelkezhetnek arról, hogy mely esetekben kell a személyes adatokat az adatkezelési cél megvalósulását követően is kezelni, tárolni.

Az adatkezelés céljának meghatározásával egyidejűleg tehát az adatkezelőnek a célhoz igazodóan meg kell határozni az adatkezelés időtartamát is. Emellett az Infotv. alapvetően arra épül, hogy hozzájáruláson alapuló adatkezelés esetén az adatokat az érintett hozzájárulásának visszavonásáig lehet kezelni,¹⁸ míg a törvényi felhatalmazáson alapuló adatkezelés esetében a törvénynek kell meghatározni az adatkezelés időtartamát.¹⁹ Bizonyos adatkezelések esetében az adatvédelmi tárgyú törvényi rendelkezések pontosan meghatározzák, hogy mennyi ideig lehet kezelni a személyes adatokat (például a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 7. § (7) bekezdés b) pontja alapján 8 napig lehet megőrizni a térfigyelő kamerák képeit).

A Hatóság kiemeli, hogy a közútkezelők az adatkezelés jogalapjából adódóan mozgástérrel rendelkezhetnek a tekintetben, hogy az adatkezelési célokhoz igazodóan maguk határozzák meg az adatkezelés időtartamát. Az egyes, meghatározott célokból (csomóponti forgalomlefolys elemzése, torlódások kezelése, tervezéshez adatgyűjtés, stb.) készített felvételek tárolási idejének meghatározása szakmai kérdés, melyet a jogalkotás során kell figyelembe venni.

7. Az adatkezelés jogalapja

Az adatkezelés lehetséges jogalapjait és a jogalapok alkalmazásának szabályait az Infotv. 5-6. §-ai tartalmazzák. E rendelkezések szerint személyes adatot akkor lehet kezelni, ha az érintett ahhoz hozzájárult vagy az adatkezelést törvény elrendeli, lehetővé teszi. Ez utóbbi esetben, a törvényi felhatalmazáson alapuló adatkezeléseknél az Infotv. 5. § (3) bekezdése alapján törvényben kell rendelkezni az alapvető adatkezelési körülményekről (így például az adatkezelés célja, időtartama, kezelhető adatok köre, az adatkezelés feltételei).

A Hatóság által vizsgált ügyben a közútkezelő a kamerarendszer üzemeltetésének és az adatkezelés jogalapjaként a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 23. § (4) bekezdés 1. pontját, a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kktv.) 33. § (1) bekezdés bb) pontját, valamint a fővárosi helyi közutak kezelésének és üzemeltetésének szakmai szabályairól, továbbá az útépitések, a közterületet érintő közmű-, vasút- és egyéb építések és az útburkolatbontások szabályozásáról szóló 34/2008. (VII. 15.) Főv. Kgy. rendeletet (a továbbiakban: 34/2008. Főv. Kgy. rendelet) jelölte meg.

A Hatóság álláspontja szerint azonban a közútkezelő által megjelölt jogszabályok nem tartalmazzák felhatalmazást kamerák telepítésére és üzemeltetésére. A Mötv. 23. §-a a fővárosi és a kerületi önkormányzatok feladatait sorolja fel, a Kktv. 33. §-a a közútkezelők meghatározásáról, a 34/2008. Főv. Kgy. rendelet pedig többek között a fővárosi helyi közutak kezelésének és üzemeltetésének szakmai szabályairól szól, azonban kamerás megfigyelésre nem biztosít felhatalmazást.

¹⁶ Infotv. 4. § (2)

¹⁷ Infotv. 17. § (2)

¹⁸ Infotv. 17. § (2) b)

¹⁹ Infotv. 5. § (3)

A közútkezelők forgalomtechnikai tevékenységének, illetve az ezt szabályozó jogszabályoknak legnagyobb adatvédelmi hiányossága az, hogy a személyek azonosítására is alkalmas felvételek készítésére és kezelésére jelenleg nincs felhatalmazásuk. Ez magában foglalja azt is, hogy a felvételen látható egyéb személyes adatokat (például a rendszámot) sem használhatják fel a tevékenységeik során.

8. A Hatóság felhívásai

Tekintettel arra, hogy a Hatóság álláspontja szerint a közútkezelők forgalomfigyelési tevékenységük keretében 2018. május 25-t követően a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja alapján *(az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges)* kezelhetnének személyes adatokat, szükséges törvényi szinten szabályozni, hogy a közútkezelők milyen adatkezelési követelmények betartása mellett helyezhetnek el kamerákat és használhatják fel a felvételeket.

A leírt okokból, valamint a jövőbeli visszásságok megelőzése érdekében a Hatóság az Infotv. 38. § (4) bekezdés a) pontjában biztosított lehetőséggel élve azzal a

jogalkotási javaslattal

fordul a nemzeti fejlesztési miniszterhez, hogy a közútkezelők szakmai érdekeinek érvényesülése érdekében készítse elő a közútkezelők kamerás adatkezelésére vonatkozó törvényi szabályozást (pl. Kktv. kiegészítése), amely felhatalmazást ad a közútkezelők számára a kamerák alkalmazására, valamint a személyes adatok kezelésére nézve részletes és világos szabályokat tartalmaz, meghatározza a kezelhető adatok körét, az adatkezelés célját, feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát és az adatkezelő személyét.

Budapest, 2018. április

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár